

SISUKORD

Sissejuhatus: raamat, mida te käes hoiate	9
Esimene osa 1959–2002	13
Teine osa 2003–2005	107
Kolmas osa 2005–2007	177
Neljas osa 2007–2009	241
Viies osa 2010–2012	295
Kuues osa 2012–	355

SISSEJUHATUS

2017

Raamat, mida te käes hoiate, on minu, Louisa Youngi, romaanikirjaniku mälestus Robert Lockhartist, pianistist, heliloojast ja alkohoolikust, kellesse ma suure osa oma täiskasvanuelust olin pooleldi ja kogu muu osa üleni armunud. See raamat on sama palju minust kui temast ning nii on selle kirjutamine igal juhul keeruline. Miks ma siis seda kirjutan? Miks paljastan nii avameelselt salalöövid, mida tavaliselt näidatakse üksnes läbi peeglite ja akende, millega romaanikirjanikud oma eraelu kaitsevad?

Sest tema elu on lugu, mis väärrib jutustamist.

Sest meie armastuslugu, ainuüksi meile omane, on samal ajal universaalne.

Sest alkoholismil on oma ohvreid valides nii hea maitse, et maailm on tulvil inimesi, kes on kas pooleldi või üleni armunud alkohoolikutesse – karismaatilistesse, viha tekitavatesse, jumalikesse, eemaletõukavatesse, iseennast saboteerivatesse, võimatutesse alkohoolikutesse –, ja olla üks neist on raske, üksildane, jahmatav ja sellest ei räägita piisavalt.

Sest ehkki Inglismaal on poolteist miljonit alkohoolikut, ei tea paljud inimesed tegelikult, mis alkoholism on.

Sest ka alkohoolikud armastavad.

Sest ma ei taha kirjutada romaani ühest alkohoolikust ja ühest naisest; ma tahan kirjutada just sellest alkohoolikust, Robertist, ja sellest naisest, minust.

Sest kõik see, mida ma kunagi kirjutanud olen, on kaudselt rääkinud Robertist, ja nüüd on tulnud aeg pöörduda otse tema poole.

Sest kui ma viimast korda püüdsin asjast otse rääkida ja talle seda ütlesin, lausus ta: „Sa ei saa seda lõpetada enne, kui ma surnud olen.”

Sest ma olen aru saanud, et minu jaoks on vastupidi; ta pole päriselt surnud enne, kui ma selle lõpetanud olen.

Neli kuud pärast tema surma kirjutasin:

See, et ma ei suuda praegu kirjutada, ei saa tulla üllatusena. Suudan mõelda ainult Robertist ja surmast, nii et see on kõik, millest ma võiksin kirjutada, aga ma ei suuda. Kirjutada ROBERT tähendaks talle pitsi peale lüüa. Mina, kes ma suudan mõistus-päraselt paigutada oma elu kuhu tahes toanurka ja siis sealt jälle välja ning siis jälle enne lõunat kas või kaks korda tagasi muuta, ei saa kirjutada sellest mehest kui näidiseks emplarist. Ma ei saa väita, et suudan temast kõik korraga nähtavale tuua. Ma ei saa teda läbipaistvas tarretises näidata, pleksiklaasi taha panna, vormi suruda – vaadake, siin selle raami sees ta ongi, selline ta oli, see on tema. Ei, see *ei ole* tema. Tema *on* elus asi. Tema peensused ja nõrkused on elavad asjad. Seda rõõmu, et ta oli, ei saa ma siduda ei enda ega ühegi paigaga. See, et ta on surnud, on mulle arusaamatu. Ja kui see hakkab arusaadavaks muutuma, mis kahtlemata juhtub mingil ajal – siis on ta isegi rohkem surnud, sest ma olen sellega leppinud. Aga ma ei lepi sellega. Ma ei taha sellega leppida. Ma keeldun. Ma ütlen surmale: Mine persse.

Aga ma olen kirjanik ja kirjutamiseta poleks mul mitte midagi. Ja Jumal teab, et ma olin juba nii paljust ilma jäänud. Mul on nii palju ja ometi on need olnud kaotuse aastad. Iga kaotus võttis minult veel midagi. Roberti kaotamine võttis minult kirjutamise. Tahtsin sellest temaga rääkida. Aga selle asemel kirjutasin, et ma ei suuda kirjutada! Kui kirjutan selle raamatu, kas välistan sellega muud versioonid? Kas

see, kui teen sellest meie jutuajamise, võtab minult õiguse mäletada muid asju, mida ütlesime? Kas ma teen oma mälestustele haiget, kui nendega tegelen? Kui ma need kausta panen, kas ma leian need veel kunagi üles? Kas nende õied jäävad terveks?

Kartsin alati teda kaotada; kaotasin ta sadu kordi ja sain ta tagasi. Tahtsin teda ikka tagasi. Tema üheksa elu, tema eriala – kukkumised sügavikesse. Mõtlesin: ta ei saa olla surnud. See pole üldse tema moodi.

See on minu versioon. Igaühel, kes teda tundis, on oma versioon. Ma mõistan seda. Püüdsin anda oma parima, et peenetundelisus tasa-kaalustaks selle haiguse kõigiti ausat käsitlust.

ESIMENE PEATÜKK

Uxbridge Road, 1990ndad

Beirutsbridge Road, nagu tema seda kutsus. On see vast linnaosa! Võluva Holland Parki ja selle naabri Shepherd's Bushi elanike oodatava eluea pikkuse vahe on kaheksa aastat. Peaaegu kahemeetrine naisterahvas lükkab lapsevankrit ja karjub mu peale ilma mingi põhjusega, mida ma leida oskaksin: „Mul on laps kaasas, näidake, kurat, natukenegi lugupidamist üles,” kui just põhjus pole selles, et mul on pediküüris käigu järel jalas vaid üks sinine varbavahesandaal, sest teine läks puruks. Siis tuleb minu poole suur Kariibidelt pärit mees koos pisikese tai mehega, kes üritab patsutada tolle – suure mehe – selga ja samal ajal midagi tema – suure mehe – rinnaesiselt ära pühkida, kusjuures mõlemad itsitavad. Pudelist dieetkokat rüübates kõnnib mööda tuharva näoga kuivetu saterkuues matusekorraldaja. Tilluke lapseootel olevus, kes väidab, et on kreeklane, milles ma pole kindel, küsib raha. Annangi talle veidi ja näitan kätte, kuidas Kreeka kirikusse minna, aga ma ei usu, et ta aru saab. Hispaanlasest vanamees teatab mulle, et on seitsekümmend üks aastat vana. Soovin palju õnne. Tema mõiratab naerda ja soovib head uut aastat! Tee keskele kogu selle pikkuses on kuhjatud hiigelsuured kollased torud; karkudel möödub paljasjalgne mees, tema jalad on paistes, kuivanud koorikutes ning näevad kurvad välja. Ta saadab mulle, samuti paljasjalgsele, vandeseltslasliku pilgu, ehkki minu jalad on paljad edevusest, mitte vaesusest. Tahtsin ruttu

koju, aga kartsin küünelakki räämata. Väga dickenslik. Paljasjalgne mees karkudel.

Mööda seda avenüüd kõndides, keerates metroojaamast läände, tänavale, kus olen elanud kakskümmend viis aastat, et minna majja, kuhu Robert kümnete aastate jooksul nii tihti sisse sadas ja kümme aastat koos minuga peaaegu elaski, otsib mu pilk alati teda: sigaret suus, Paolo kohviku uksepiidale nõjatumas, nina kongus, sääred kõhetud; Jay ajalehekioskist välja astumas; lonkimas üle tee Nepali restoranist, mida tundsimis Kontorina, seljas pruun velvetkraega tviidpintsak, mille ma talle kinkisin, kui ta oli oma tumesinise kuue teel Wiganisse rongi jätnud, või vana nahkjakk või uuem juba vanaks saanud nahkjakk, peas kübar, mida džässmuusikud kanda armastavad, tänavaveeres kühmus nagu hall haigur, liminaalne, ja ma otsin teda, kas vihma käes, päikeses või ehk kohviku kõrval istumas, ees ajaleht, sigaretid, espresso, pliiats, meloodiakatked spordiveeru ärarte kirja pandud. Hiljem prillid ja kargud või kaks koledat musta kõnnikeppi, mille ergonomilistele käepidemetele on antud kondi kuju.

Noorena oli ta ilus nagu puhkehetke nautiv Bowie – ülisale, kahvatu, romantilise väljanägemisega, ulakas, justkui kellegi eest põgenev; ta oli alati kuhugi ära minemas. Täiseas oli tal sügavate ilusate vagudega elust räsitud Põhja-Inglise nägu, suur kongus nina, väike lõug, peaaegu olematud kulmud, põsesarnad, lai laup, millel väike arm vasakul pool, pruunid hallisegused juuksed, mis näisid õhukesed ja kahused, kuni neid tahapoole ei silutud, silumine tuli aga kasuks, sest neid oli palju ja need olid tavaliselt kas liiga pikad või liiga lühikesed, alati halvasti lõigatud, sest seda tegin mina, kuna ta keeldus juuksuri juurde minemast; V-kujuline juuksepiir, viga saanud kahvatu suu, kitsad huuled, mis tihtipeale kõverduisid pilkavaks grimassiks, inglaslikud suured lapikud kõrvad. Mis puutub habemesse, siis ühelt küljelt oli see üpris hõre, teiselt poolt pisut kikkhabeme moodi, traatjad vurrud oleksid võinud olla elegantsed, kui nende eest natukenegi hoolt oleks kantud, üksik rõugearm, prillid – kelle omad, polnud eriti oluline. Veidike Ted Hughesi, veidike Samuel Beckettit. Kõik räsitud ja sissevajunud. Silmad? Jah, silmad olid tal tõesti erilised. Need

olid sinised ja palju selgemad, kui oleks võinud arvata. Võib-olla tulen ma nende juurde tagasi. Praegu vahivad nad mind üksisilmi paljudelt fotodelt ja seda kirjutades näen teda mulle otsa vaatamas, pisarad tõusevad jälle silma ja ma pean manama maa põhja hirmsat saatust, mis tegi ta selliseks, nagu ta oli, ja mitte veidikenegi teistsuguseks.

Mõnikord märkan teda keset sagivat rahvasumma. Aga teda ei ole seal.